

**VISOKA
OBLETNICA
PRVE OMEMBE**

ŽUPNIJE

STR. 2

**»Ne smemo
se sramovati
svoji korenin«**

STR. 4

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. septembra 2014 ☀ Leto XXIV, št. 38

Na Dnevu javnih medijev prisotne tudi narodnosti

Organizacija MTVA, ki združuje sodelavce vseh javnih medijev, je letos že tretjič priredila t. i. »Dan javnih medijev« v budimpeštanskem parku Millenáris. Po ocenah organizatorjev je celodnevno prireditev obiskalo kar 30 tisoč ljudi.

Programi so bili pestri: vrstili so se glasbeni nastopi znanih madžarskih izvajalcev v več zvrsteh, na ogled je bila razstava o preteklosti državnih radijskih in televizijskih postaj, obiskovalci pa so lahko tudi osebno srečali vidne osebnosti iz madžarskih javnih medijev. Poskrbljeno je bilo tudi za zabavo: najmlajši so imeli na voljo številna igrala, nekoliko starejši pa so se lahko preizkusili v priljubljenih televizijskih igrah ali prisluhnilni kabaretskim predstavam.

Kakor vsako leto doslej so svoj skupni oder imela tudi verska, zamejska in narodnostna uredništva. Ker je bilo letos manjšinsko prizorišče ob osrednji prometni žili, je tamkajšnje dogajanje spremljalo številno občinstvo.

Dan se je pričel s predvajanjem promocijskih filmov posameznih oddaj. Nato je najmlajše zabaval klovn-palček grške narodnosti, kasneje pa so lutkarji s pomočjo pozitivnih figur (kravice in piščančka) pripovedovali o veri. Na odru smo si lahko ogledali »marš iz Komloša«, to je praznični ples domačih Slovakov. Grško narodnost je s petjem zastopala še igralka *Athina Papadimitriou*,

Pri slovenski mizi sta svoje znanje predajali Erzsébet Aranyi (v oranžni bluzi) in Krisztina Fördös (v zeleni bluzi)

Z ženskami iz Tótkomlósa so »marš« zaplesali tudi slovaški novinarji

od Romov pa se je izkazal pevec *Dávid Herceg*. Prav tako je slednjo narodnost zastopalo gledališče *Romano Teatro*, člani katerega so s petjem in igranjem na odru izpovedovali svojo vero v Boga. Omembe vreden je še nastop *Nikole Parova* in *Ági Herczku*, ki sta na oder pričarala glasbo Balkana. Uredništvo zamejskih oddaj pa je med drugimi pripravilo pogovor s pripravljavci priljubljene potpisne oddaje »Haza-járók« (Vračajoči), pogovori pa so potekali tudi o vinarstvu.

Oddajo »Slovenski utrinki« in s tem Slovence na Madžarskem sta ob avtorju tega članka zastopali dve članici Slovenskega društva v Sombotelu, *Erzsébet Aranyi* in *Krisztina Fördös*. Brez pretiravanja lahko zapišemo, da je bilo zanimanje največje pri slovenski mizi, kjer sta obe udeleženci dajali napotke za izdelovanje papirnatih cvetlic. Z veseljem so se jima pridružile mlade deklice, gospe srednjih let in tudi predstavnice generacije babic. Bil je ganljiv prizor, ko se je v izdelovanje vključila slepa deklica s psom vodičem ali ko mlada nosečnica ni in ni hotela vstati od mize.

Sombotelski ženski sta šest dolgih ur sprejemali goste, ne da bi se za hip odmaknili od mize. Tako je bila prireditev Slovencev med najbolj priljubljenimi, čeprav so se izdelovale tudi bolgarske vrtnice in armenske slike na steklu.

VISOKA OBLETNICA PRVE OMEMBE ŽUPNIJE

Košičevi dnevi kulture so posvečeni dvema pomembnima obletnicama: 100-letnici rojstva znanega organista in skladatelja Ignaca Maučeca (1914 - 1978) in 680. obletnici prve omembe župnije Bogojina (1334). Počastili bodo

se iz otroških let spominja tudi moravskotoplški župan Alojz Glavač: »Praktično ni bilo nobene slovesnosti ne v cerkvi in ne v bližnji in ne v daljni okolici, kjer njegov zbor ne bi nastopal... Mnogi pevci in pevke, ki jih je vodil,

vam, je v življenje naših prednikov vneslo prenekatere spremembo, ne le izrazita verska gibanja, temveč tudi udarec Turkov in drugih vojska, ki so uničevale vse povprek, tudi materialne dosežke preteklih stoletij. Mirnejše obdobje je nastopilo šele v 18. stoletju, kar se je odražalo v gospodarski rasti in tudi vsesplošnem razvoju župnije in pokrajine nasploh,« ocenjuje Klavdija Sadar v prispevku Župnija Bogojina skozi 17. in 18. stoletje v drugem delu zbornika.

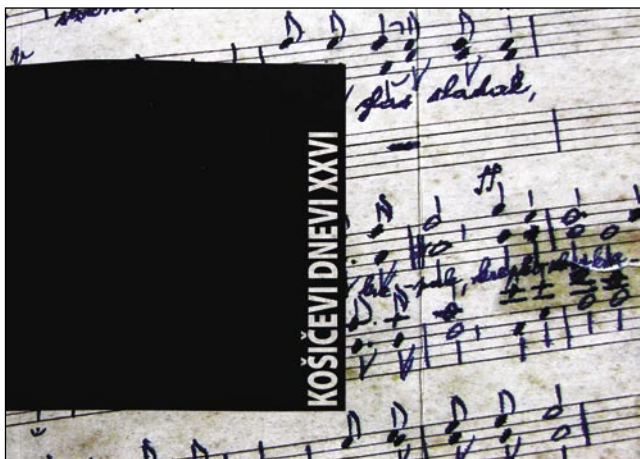
Stanislav Zver je svoje pisanje naslovil Vinjete kalček ob poti naše župnije in s tem nakazal vsebino članka. Tudi za bogojinsko župnijo bi lahko rekli, »da nas kot Božja ustanova podpira v naših najglobljih željah in hrepenenjih in jim nudi podporo in trdnost ter jih razbremenjuje samozadostnosti in usmerja v ocean Božjega življenja... Tudi viharno 17. stoletje, ko je župnija prešla v kalvinske in protestantske, nato spet v katoliške roke, naši predniki niso zapustili Predmet svojega hrepenenja, svoj cilj.«

Jože Smej objavlja svoja prizadevanja, »da bi bila Bogojina spet občina.« O občini Bogojina se je pogovarjal z bivšim predsednikom Slovenije Milanom Kučanom, ki mu je na sprejemu za slovenske škofe (1993) povedal: »Bogojina de občina!« Ker ni postala, mu je škof pisal in od predsednika dobil odgovor z razlogi, zakaj se to ni zgodilo. Škofu je žal, da se je njuno dopisovanje izgubilo, »kakor tudi njegovo voščilo meni ob novem letu in sprva tudi ob veliki noči«. Da bo samostojna občina, je na javni tribuni v Bogojini zagotovil tudi predsednik SDS Janez Janša, in sicer, ko bo njegova stranka imela večino v državnem zboru. Vendar se ni zgodilo, zato mu je škof, ko je bil Janez

Janša predsednik vlade, poslal pismo z obrazložitvijo, zakaj prizadevanja za samostojno občino. Vendar je (bil) rezultat enak, kot v dogovarjanju z Milanom Kučanom. In zakaj prizadevanje? »Domotožje po bogojinski občini leta 1918, ko je ta bila na prvem mestu v Slovenski krajini,« pravi Jožef Smej.

za kurjavo.) Med literarnimi prispevki osnovnošolcev je objavljenih nekaj pesmi Lare Seredi, Hane Nemec in Patricije Cigan ter zgodba Pozor, voda! Larise Rac.

Jože Vugrinec je v četrtem delu napisal In memoriam Ivanu Pucku (1921-2014) in Feriju Horvatu (1944-2013). Na koncu vsebinskega dela zbornika

Šestindvajseti Košičevi dnevi kulture (v Bogojini, Filovcih, Ivancih in Strehovcih) so letos posvečeni 100-letnici organista in skladatelja Ignacija Maučeca (1914 - 1978) in 680. obletnici prve omembe župnije Bogojina (1334)

tudi 70-letnico mašništva rojaka, škofa dr. Jožefa Smeja. Prva prireditev v sklopu 26. Košičevih dni kulture je bila minuli petek v Bogojini pod naslovom Maučecu v zahvalo in spomin, zadnji pa bosta v nedeljo, ko bo zahvalna maša ob 680. obletnici prve omembe župnije Bogojina in praznovanje 70-letnice maševanja dr. Jožefa Smeja ter popoldne trenje lanu - prikaz opravila, ki sega od trenja vse tja do preje. Dovolj zanimivih in vsebinskih dogodkov, vrednih širše pozornosti.

Spremljevalec Košičevih dni kulture je tudi zbornik, ki se je z leti iz, po obsegu, skromnega zveščiča razvil v vsebinsko bogato, tudi v širšem publicističnem prostoru Prekmurja pomembno publikacijo, letos prvič z mladim urednikom Markom Vugrincom.

Urednik je v uvodni besedi spomnil tudi na lanske, jubilejne Košičeve dne kulture in izpostavil vlogo arhitekta Plečnika, ki je dal podobo bogojinski cerkvi, znani daleč naokoli. Organista in skladatelja Ignaca Maučeca

še danes pojejo v različnih zasedbah.« Župan daje tudi pobudo o zbiranju podatkov in virov o nastajanju Bogojine, denimo do leta 2028, ko bo 820. obletnica prve pisne omembe kraja.

V prvem razdelku o Ignaciju Maučecu pišejo: dr. Jožef Smej v prispevku Dravčevi glasbeni folklori; spomine na očeta je opisal in predstavil s fotografijami sin Stanko Maučec: »Moj oče je bil zelo prijazen človek, predan glasbi, bil je skladatelj, organist, pevodnja in še kaj, predvsem pa zelo skromen človek... Oče je imel skromno pisarno kar doma. Po klopeh je imel zložene dokumente od zadruga in drugo. Tu je vadil in pripravljel za nastope pevski zbor. Cerkevni pevski zbor je imel vaje kar v cerkvi... Napis na nagrobnem spomeniku na pokopališču v Bogojini pove vse: »Kakor harmonija orgel in pesmi je bilo očetovo življenje z nami«. Jože Vugrinec je napisal reminiscence na življenje in delo Ignacija Maučeca. »Obdobje, ki ga obravna-

Škof dr. Jožef Smej je bil 8. decembra 1944, torej pred sedemdesetimi leti, v Sombotelu posvečen v duhovnika. Visokega jubileja slavnega rojaka, še zmeraj tesno povezanega z domačim krajem, se bodo spomnili na zahvalni maši ob zaključku Košičevih dni kulture

Uvodni prispevek tretjega dela je posvečen Jožefu Kleklu starejšemu, njegov avtor pa je Franc Sušnik. V tekstu Osmič pod lugašem - smolarstvo in kuhanje eteričnih olj v gozdovih okoli Bukovnice in Bogojine so objavljene zanimive in manj znane informacije o teh dejavnostih v Prekmurju. Zlasti podrobno je opisana pridelava eteričnega olja (iz borovih iglic, neuporabnih

je Čestitka železomašniku dr. Jožefu Smeju, ki je 8. decembra 1944 v Sombotelu bil posvečen v duhovnika.

Košičevi dnevi kulture so bili doslej posvečeni šestindvajsetim osebnostim in dogodkom, z začetnim Jožefom Košičem, dolga leta duhovnikom na Gornjem Seniku, zato nosi dvojezična osnovna šola njegovo ime.

Ernest Ružič

KUHARJEVA SPOMINSKA HIŠA NA GORNJEM SENIKU

(cerkvenozgodovinska in etnološka razstava)

Odperta ob torkih in četrtekih

od 14. do 18. ure,

ob sobotah od 10. do 14. ure.

Kontaktna oseba: Ibolya Neubauer

Tel.: +36-30-6088-695

E-mail: kuharemlkhaz@jupinet.hu

Vodstvo v slovenščini!

Vstop brezplačen!

Naslov: H-9985, Gornji Senik, Cerkevna pot 11.

Mala voda - veuka voda

V tretjem dnevi naše poti je nebo malo bole oblačno bilau. Dobro, ka je nam več nej trbōlo v viske bregé titi, tak smo se odlaučili, ka si poglednemo vekša jezera (tavak) na Koroškem.

Naš kvatejr je biu v maloj vesnici Drobollach am Faakersee, zatok smo prvi kraug napravili kauli toga maloga - kak slovenski pravijo - *Baškoga jezera*. Tau je štrto največše jezero na Koroškem, če rejsan je sploj malo. Na srejudi má eden otok (sziget), depa je nej tak lejpi kak slovenski Bled. Na

otoki je veuki hotel, kuj se leko pride s čanaklinami. Ali pa s plavanjom. Gda smo si v oblačnom vrejmieni gledali vodau, je gnauk samo prišla edna ženska v plastičnom gvanti, skočila v jezero pa začnila plavati prauti otoki. Mi ranč prsta bi nej v tisto mrzlo vodau potisnili. Baško jezero je ljubleni kraj tisti tō, šteri ribe lovijo. Erično pa je po svoji znaménj pri poštiji, štera so kak male kapejllice na kustaj kameni nogaj.

Šest kilomejterov od té sladke vodé najdemo drūgi največši koroški varaš *Beljak* (Villach). Mesto leži tam, gde dvej reki Drava pa Gail vkūpertečēta, zatok má dosta mostauv. Več poti se sreča tam, tak na priliko tiste, štere z Nemškoga, Talanjskoga, Slovenije ali Tirolske pridejo.

Gazda našoga penziona, gde smo spali, je gasilski prejden cejle Beljaške krajine. Z veukim veseldjom nam je tapravo, ka se ma je prišikalo v varaš pripelati svetovne špile gasilcov za leto 2017. Tau znamenūje, ka v mesto pride več jezero

fajbekarov s cejloga sveta, pa dosta hasne turizmi Beljaka.

Gda smo mi auto sparkerali pa vōstaučili v koroškem varaši, smo včasik vidli ednoga policaja, šteri je vsikšoga poštrafo:

Beljak na srečanji poštij - okinčan za svetek

mlada dekla se je na pločniki pelala s piciklinom, mikrobus je naapek parkero pa tak tadale.

Pravi center Beljaka je biu sploj lepau okinčan, rdeče-žuto-bej-

Vrbsko jezero od vrkaj - z lejvi kraj Otok, s pravoga Celovec

le pantlike so nam vseposedik visele nad glavauv. Na dosta mejstaj smo vidli grb (cimer), na šterom so škrabci ednoga divdjoga ftiča. Ranč tisti vikend so držali veuki cerkveni svetek, škoda samo, ka so nad glavami visala grda kičasta plastična srcá tō.

Ovak je v Beljaki več lejpi cer-

kev, pred ednov smo vidli kip svetoga Frančiška s ftiči, eden drūgi kip pa je že pred eričnov fabrikov stau, gde dobro Villacher pivo redijo. Glavna cerkev v varaši je sveti Jakob, na tabljaj šteroga so meše bile vōspisane v slovenskom geziki tō. Tōren je sploj visiki, do vreja pela 239 stub, zozidali so ga pred osemstau lejtami. V njem zvoni šest zvonauv, leko pa se kaulivrat tō pogledne.

Skoro djenau pri varaši Beljak se začne drūgo veuko, *Osojsko jezero* (Ossiacher See). Tau malo ovaško, dugo formo má, nej je tak malo pa krauglo kak Baško jezero. Človek se par ducator kilomejterov pela vō z Beljaka, paut ga skauz pela nimo lejpe zeleno-sive vode. Na ednom viskom bregej s pravi kraj je eden stari, depa sploj veuki grad *Landskron*.

Gda popotnik pride v vesnico *Osoje* (Ossiach), leko pejški pride sploj do vodé, prva pa se splača pogledniti veuki bejli klaušter. Té gnesnedén dela kak hotel, depa znautra majo edno muzično šaulo tō. Legendavri, ka je nej daleč od ka-

pejllice pokopani eden poljski krau.

Jezero je sploj lejpo, vejpa leži med viskimi bregami. Skaus pri vodej so zozidani kempingi pa kopališča, fajns leko kauli jezera pelajo piciklaši ranč tak. Če pa štoj rad má, ka ma vōter kauli šinjeka fudi, si leko séde na šift, pa en veuki kraug na-

pravi po vodej.

Najvekše jezero na avstrijskom Koroškem je takzvano *Vrbsko jezero* (Wörthersee), štero se vlečē 16 kilomejterov od turističnoga mesta *Vrba* (Velden) do varaša *Celovec* (Klagenfurt). Ime „wörth“ znamenūje v starom germanskom geziki

Tau so videli baratke v Osojaj, če so prejk dverii gledali

»otok«, pa rejsan je najbolje erično mesto pri tom jezери *Otok* (Maria Wörth), od šteroga je cejla voda ime dobila.

Do Maria Wörtha se trbej z obej strani malo pelati, vej je pa skoro na srejudi jezera. Nej je več otok, kak ime pravi, liki so malo zemlau povezali z bregjom pa tak je polotok grato. Eričen je zatok, ka na njem najdemo celau dvej cerkvi.

Cerkev svetih Primoža in Felicijana je bila cerkveni center že v tisti cajtaj, gda so karantanske Slovane, stare starce Slovincov prejk na krščanjsko vōro obračali. Stogi na najvišišom punkti otoka. Drūga cerkev je malo menjša, stogi malo niže pa se zové Zimska cerkev, kauli nje najdemo steno pa znautra cintor. Pred cerkvov geste nakle eden veuki zvon, na šterom v dosta-dosta gezikaj piše »MÉR« - tau se vej ka vogrski pa slovenski tō, depa najdemo na priliko tōrski, hebrejski pa grčki ranč tak.

Negda sveto prauškarsko mesto je do gnes gratalo turistični center. Komaj človek vō s cerkve stauipi, so že vseposedik bautoške. Rejdki so takši, šteri gda nut na posvečeno mesto stauipijo, se lepau prekrizajo pa zaspejvajo edno Marijino pesem. Mi smo tau leko vidli pa

čūli, gda je edna starejša nemška skupina prišla v cerkev.

Vrbsko jezero je nej tak divdjev kak na priliko Osojsko, kauli njega nega preveč viski bregauv. Najvišiši bregj v bližini je takzvana *Piramida* (Pyramidenkogel) s svojimi 850 mejterami, na šterom se zdigava eden šrajfasti tōrem, visiki 64 mejterov. Če je štoj batriven pa

má preveč energije, leko pejški gordé po 441 stubaj. Trūdni pa manjasti leko nūcajo lift, kak koli že, pa je razgled čudovit. Tau je dobro pri tōrmi, ka leko kauli pa kauli gledamo. Na ednoj strani vidimo skoro cejlo Koroško, na drūgoj pa so pred nami bregauvge v Sloveniji pa na Talanjskom. (Škoda samo, ka smo zavolo oblakov Triglava nej vidli).

Sapo smo nazaj držali, tak smo gledali dalečnje bregé pred nami pa Vrbsko jezero s Celovcom pod nami. Te pa so v nébaj tak brodili, ka je dojšlo lepot za tisti den, pa je začno dež šprickati. Mlajši so se leko spistili po petdeset mejterov dugom tobogani (csúszda), istina, ka so zmejs fejst kričali. Nas pa je čakó lift, pa eške paut do domi. Do večera se je dež stavo, v našoj maloj vesnici nas je lepau gorprijo peterlaug.

(se nadaljuje)
-dm-

OD SLOVENIJE...

Znani kandidati za ministre

Mandatar Miro Cerar je v državni zbor vložil seznam 16 kandidatov za ministre. Predlagani kandidati in kandidatke po resorjih so: Dušan Mramor (finance), Karl Erjavec (zunanje zadeve), Janko Veber (obramba), Vesna Györkös Žnidar (notranje zadeve), Jožef Petrovič (gospodarstvo), Goran Klemenčič (pravosodje), Julijana Bizjak Mlakar (kultura) Milojka Kolar (zdravje), Boris Koprivnikar (javna uprava), Peter Gašperšič (infrastruktura), Stanka Setnikar Cankar (izobraževanje, znanost in šport) Irena Majcen (okolje in prostor), Dejan Židan (kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana), Anja Kopač Mrak (delo, družina, socialne zadeve in enake možnosti) Gorazd Žmavc (Slovenci v zamejstvu in po svetu) in Violeta Bulc (Urad za razvoj, strateške projekte in kohezijo). Na ministrska mesta je Cerar predlagal sedem žensk. Največja vladna stranka bo vodila devet resorjev, DeSUS štiri, SD pa tri.

Bratuškova v komisarski ekipi

Jean-Claude Juncker je imenoval komisarsko ekipo, v kateri je dosednji predsednici slovenske vlade Alenki Bratušek namenil položaj podpredsednice komisije. Bratuškova bo ob morebitni potrditvi komisije prevzela nadzor nad uresničevanjem projekta energetske unije, ki je predvsem z zaostritvijo odnosov z Rusijo postal eden ključnih projektov Evropske unije, tudi glede na zmanjšanje odvisnosti evropskih držav od ruskega plina. Usklajevala bo projektno skupino komisarjev, katerih naloga bo priprava vzdržne energetske unije, ki bo utemeljena na naprednih politikah glede podnebnih sprememb. Kandidati za komisarje bodo morali zdaj opraviti zaslišanja v pristojnih odborih Evropskega parlamenta, ki bo nato - predvidoma sredi oktobra - glasoval o ekipi kot celoti. Komisija naj bi mandat začela 1. novembra.

Bontonolog Saša Županek

»Ne smemo se sramovati svoji korenin«

Bonton je francuska rejč, pod stero se skriva vse, ka je povezano s pravili (szabály) lejpoga ponašanja (vedenja) v družbi. Ta pravila so nej vseposedi gnaka, vej pa odvisijo od kulture, cajta in eške dosta drugoga. »Tisti, ka v cerkev odijo, znajo, ka so tam božje zapovedi. Pri bontoni nejde za zapovedi, bole za en odnos (viszony) med lidami. Ka znaš lepau pozdraviti, se pokloniti, ka roké vö z žepke denoš, ka se znaš prav po telefoni pogučavati, ka ne plüvleš po poštiji in tak tadale,« pravi bontonolog iz Murske Sobote Saša Županek, steri je gorraso pauleg Porabja.

»Ne narodimo se glij s tem, ka bi vse tau, ka je povezano z bontonom, znali. Največ toga se navčimo doma. Tau, ka nas mati, oča, stara mati in oča, bratje in sestre navčijo, tau cejli žitek s sebov nosimo. Ge sam meu srečo, ka sam prvi pet lejt svojoga žitka v Šalovcaj gorraso. Tam sam meu enoga takšoga bole strogoga (szigorú) dedeka, od steroga sam si puno toga zapomno. Gda sam mlejko s kanglico neso v zbiralnico, mi je pravo, ka naj tau nesnago, mislo je na žvečilni gumi, vö z lamp ličim, roké vö z žepk potegnem in naglas pozdravim. Takši tanač si zapomniš in ga nikdar ne pozabiš,« pravi Sobočanec, steri ške gnesden rad odi na Goričko: »Moj oča je biurojeni v Búdincaj, mama pa v Šalovcaj. Čiglij smo se s familijov 1969 preselili v Soboto, sam vsakši konec kedna preživjo na Goričkom. Búdinskiva stari oča pa mati sta malo po tistom, gda smo se preselili, mrla. Osto je en stari ram, steroga smo dali kesnej porušiti. Tam sam eno parkrat pri enoj sausedi na počitnicaj bio. Gda je ona začnila guncati, ge rad dosta gučim, ali te sam samo poslušjo. Lampe sam oudpro in najbolje mi je bilou tau zanimivo, ka tam vse po moško gučijo. V Šalovcaj sam dedeka fejest dugo meo, on je 1982. leta mrau. Tam sam

dostakrat tüdi na počitnicaj bio. Dedek me je navčo vse gesti, že kak mladi sam česnek pa

Nasmejani Saša Županek

špek jo«. Sogovornik, steri eške gnesden v Šalovcaj dostakrat pogledne svojo žlato, se ma tüdi za Goričanca, nej samo Sobočanca: »Na Goričkom je furt fajm. Ne razmejm tiste, ka so

Roké nemajo ka iskati v žepki

rojeno na Goričkom, pa v Ljubljani guncijo, ka so doma iz Sobote. Ne smemo se sramovati svoji korenin«.

Saša Županek je po tistom, gda je v Soboti zgotovo šolanje na prvoosemletki, šau v gimnazijo. »Ges sem malo čüden, vej

pa sem najrajši meo matematiko, stero večina šaularov nerrada. Bio sam odličen (kitűnű),

tak ka mi je nej trbelo delati mature,« pravi in raztolmači, ka je študero v Maribori gradbeništvo. Té študij je tüdi skončo, samo ka je nikdar nej toga dela opravlo. »Gda sam že prišo v Maribor, sam si pravo, ka neka morem migati, ka nemo pa kile gor daubo, tak kak se mi je tau zgoudilo pri sodakaj. Te sem začno ples trenerati. V istom bloki, v sterom sam živo, je biu plesni majster Ludvik Simončič, dvejesto metrov kraj pa je bila dvorana, gde smo šestkrat kedensko meli treninge,« povej Županek, steri se je po tistom, gda se je pokazalo, ka tüdi sam zna dobro navčiti lidi plesati, tau začno delati za svoj vsakdanešnji krüj. V dvanajsti lejtaj je organizero več kak stau maturantskih plesov, vmejs je ške karaoke vodo, meo je tüdi disko. »Telko pejnez, kak sam te meu, sam nikdar sledkar nej prislužjo,« prizna in pove, ka je bio tüdi bautoš: »Meu sam srečo. Mam sestrično v Italiji, stera je bila pri enoj firmi, stera je odavala gvant za mlade, glavna za rosage bivše Jugoslavije. Pona vadi majo vsi tej cotaši v Soboti enoga v Ljubljani, ka piskercujdržji, moja sestrična pa je hvala baugi meni tau direktno,

brez ovoga s piskrom, odavala, tak ka je v mojo žepko tüdi kaj spadnolo«.

Po štiri lejtaj, v steri se je dosta vsega navčo in spozno dosta lidi, je vido, ka gé dosta takši, ka spoj pozdraviti ne vejo: »Na Goričkom pravijo, ka gda krava v štal pride, zamuka. Te sam daubo idejo, ka bi ge lidi začno včiti, kak se morejo obnašati. Najprva so me v italijanskoj firmi, za stero sam cote odavao, prosili, ka naj vösporobam njihove bautašice. Bio sam skriti küpec. Ednauk sam prišo rano, drgauč grdau oblečeni, tetjič zriktani. Povedo sam njim, ka ne smejo razlike med küpcami delati. Mogauče ma slabo oblečeni človek pun bankolaroš, zriktani pa de samo obračo, pa nika nede küpo«.

Saša Županek se je 1998 vpiso v šaulo retorike Zdravka Zupančiča, stero je končo v trej lejtaj. Leta 2003 se je za eno leto preselo v Ljubljano, »zatau, ka sam ške dosta znanja o bontoni v tistom leti tam spiu, te sam pa prišo nazaj v Prekmurje. Že brž sam gorprišo, ka je moja panonska düša nej včena tistoga betona. Najbole pa mi je bilou grozno tau, ka te saused v bloki ne pozdravi. Nejsam mogo razmeti, kakše fajte lidge so tau, ka ne pozdravijo«. Čiglij živé v Soboti, ga zovéjo na razne radijske postaje, tüdi na televizije, ka tam tanače davle o bontoni. Predavle po firmaj in šaulaj. »Te pa sam ške s toga ene vrste hec napravo. Tomi pravijo v Sloveniji stand-up komedija, ge pa tomi pravim poučno-šaljivi nastop. Ges ne gučim o drugom, samo o tom, na koj se razmem. Namesto ka bi tomačo, ka more srakica tak vövideti, kravata pa tak, lače ne smejo prekratke biti, pa bejle štrumfle ne smejo biti, na tej nastopaj zanaláš (szándékosan) glij tau delam. Sam s sebe se norca delam, tak ka se lidge te puno toga navčijo, dosta več, kak če je tau resno predavanje,« svojo pripoved konča Saša Županek.

Silva Eöry

Pismo iz Sobot

Moški pa ženske

Té naš svejt je od inda napravljeni za moške pa ženske. Brez enoga nega drugoga pa brez drugoga nega enoga. Vejm, tak mora biti. Tak smo tó včeni živeti. Eni brez drugoga ne moremo pa drugi brez enoga ranč tak nej. Depa, v vsejm tejm je eno vsigdar bilou. Vsigdar so se moški držali više od žensk. Škem prajti, moški so si svejt tak napravili, ka so ženske nej bile telko vrejndne kak moški. Kak sam pravo, je bilou! Bilou pa je. Neje več. Gnes so ženske že trno visko glavou gor zdignole. Moški leko samo eške senjajo od toga, kak je inda bilou.

Nouvi ženski časi se vidijo vseposedi. Ranč tak se vidijo v politiki. Po malek mo pri nas znouva iskali nouve župane. Ja, volitve za nouve župane mo meli. Kak se pravi, lokalne volitve na red pomalek pridejo. Istina, ka ženske že eden čas v politiki gestejo. Meli smo že žensko za našim kormanjom. Depa, takšo se v Soboti eške nej zgodilo. Takše gvüšno nej. Devet lidi de se spistilo v tou, steroga za župana odabere-mo. Od tej deveti so tri ženske. Takšo se rejsan eške nej zgodilo.

»Buma, buma, kama smo prišli? Zdej se nam ženske že vseposedi nut mejšajo,« si je na šanki od nevoule podpejro glavou krčmar Pali. »Aj bole doma ostanajo. Tam so od vekšoga haska. Vej bi moja Marika vid-la vruga, če bi se nut v kaj takšoga mejšala. Una od toga ranč broditu ne smej.«

Drugi možakarge z drugoga kraja šanka so njemi klumali, kak je tou velka istina, najvejša istina gé.

»Vej pa, moški? Vej pa, moški, kak leko ženska kaj pouni od politike pa od toga, kak trbej kaj obrediti. Tou je gvüšno moško delo. Moški vej po stoli vdariti pa red napraviti. Ženska tou buma ne vej,« je grato nekšen čemerasti frizer Andi.

»Bole aj doma skrb za mlajše majo! Aj ram v red gemlejo, nej pa ka se v moško delo mejšajo! Če bi ge kakšen bole prejgen biu, pri meni se ženske nika ne bi k takšnomi deli kcu mejšale. Tak bi bilou, kak je pri meni doma. Kak moški povej, tak mora biti pa nikak ovak nej,« je eške bole na glas djau mladi penzionist Bobi.

Tak je tou tadale šlau. Je šlau tdale pa s tejm tou tó, steri koga odabere za svojga župana. Ranč srejdri najbolje vroučoga guča nut v krčmou stoupi ena od tej trej žensk, ka šké biti prejnja v Soboti. Nej trbej prajti, ka se je tiuča nut v krčmou potejgnola. Ženska se vsejm vküper lepou pokloni. Po tejm krčmara pita, če leko svoj kejp nin gor deje.

»Kaj bi pa nej. Kaj bi pa nej, draga gospa! Tam, na tisto mesto ga gora zakelite. Tam ga vsikši leko vpamet vzeme,« je Pali nagnouk vcejli takši medeni grato.

Ženska kejp gor deje. Moški gledajo kejp, gledajo njou, una pa njim pijačo narouči. V krčmej se je tak nagnouk vse vöminilo.

»Draga naša gospa! Tou je trno dobro gé. Tou, ka ženske malo naprej stoupijo. Tou je dobro gé, ka se kaj malo vömini,« je skur popejvo mladi penzionist Bobi. »Žeske dun vejte, kak trbej.«

»Ja, Bobi istino ma. Ženska vej po stoli žežgati, gda je trbej, gda je čas za tou. Ge tou že dugo gučim pa tumačim lidam. Gospa, vej pa zdaj leko brz do mene déva. Vcejlak na nouva vam frizuro naredim,« je doubou vcejlak mokre čobe frizer Andi.

Sto vej, kak bi se tou vse zgotouvilou. Sto vej, če bi nej ranč v tisti minuti nut v krčmou stoupila žena mladoga penzionista Bobina. Najprva ga čemerasto pogledne, po tejm pa že rašči, kak bi njoj stoj kaj lagvoga naredo.

»Tak ti tou meni delaš?! Tak ti v krčmej penzijo tamečeš za pijačo, ge pa sama doma delati moram!? Tak včasim se mi domou spucaj, ovak boš vido svojga vruga,« je cinkala glažojna nut v oknaj pa glaži ranč tak.

Bobini je nej ostalo nika drugoga, kak ka de z njou domou. V krčmej bi tiuča ostanola. Bi ostanola, če bi nej tista ženska ške eno pijačo naroučila, vsi možakarge pa so njoj obečali, kak do samo njeni pa nikoga drugoga papejr v škatulo djali.

Miki

Srečanje častilcov Marije

Festival plamena lübezni

Sakalauvčarge pa ništrni Varašanci smo ojdli 30. augustuša na Festival plamena lübezni (Szeretelő fesztivál) v Máriaremete. Na tom festivali se srečajo tisti, steri častijo B.D. Marijo.

Na prauško smo šli z malim busom Slovenske zveze, naš šofer je bijo Laci Nemeš. Sobotu je bila, zazranka v petoj vöri smo šli iz Sakalauvec. Ranč je zvaun vdaro na Angelsko pozdravljanje. 14 lidi nas je šlau, iz naše vesi šest, osem smo ji pa pobrali med pautjov. Vsikši je eštje kaj drejmo, ka je eštje kmica bila. Gda smo prišli v Székesfehérvár, te sem pravla, če na prauško demo, te moramo nika moliti pa spejvati tó. Te smo začnili odičeni raužni vejncem moliti pa dosta lejpi sveti pesmi spejvati. Tak je cajt tó brz odišo, v pau dvanajstoj vöri smo ta prišli. Te je že prevnau-go lidi bilau tam, kak so vöznanili, bilau nas je kauli 2500 düš. Mladi, starejši, moški, ženske pa mlajši. Mi smo na stolicaj več mesta nej dobili, od daumi smo nesli s sebov male stauce. Takšni so tó bili, ka so koco dola prestarli pa je na njej sejdla cejla držina z mlajši vred. Tau je trno lejpo mesto, zvün varaša eden velki park, veliko drejvdje je sejncou držalo. Velka cerkev na kugli je tó lepau bila gorokinčena, ka je zdavanje bilau. Zvüna je naredjeni velki oltar, gda se kaj sveti, te se tam meša slüži. Od zar pa Marijin kip (szobor) stoji, tak velki kak eden človek. Kak je šurki oltar, poprejk je goranapisano bilou: Festival plamena lübezni – Srečanje častilcov Marije. Mati Boža s srca ino veseljom čaka vsikšo düšo.

Gda je cerkveni zvaun tavdaro dvanajsto vöro, vsi zamaj smo molili Angelsko pozdravljanje. Za tistim je dühovnik cerkve v Máriaremete László Eszterházy priporačo Madžarsko Mariji s tisto molitvijo, stero je pripo-

račo njegvi prednik palatin Pál Esterházy te, gda so z Vogrsko-ga pregnali Törke.

Po obedu je glasbenik Jenő Silylye, steri ma pet mlajšov, s pomočjo glasbe, lejpi pesmi pokazo, kak se leko B.D. Marija časti doma v držini. Za njim je rejč daubo barat Csaba Böjte, steri je tapravo, kelko srmaški mlajšov je gorzrano v Erdéli. Istina, ka v srmastvi, dapa vsakšoga je gorprijo pa ma je daum dau. On je vse tau s srca delo. Kelkokrat je vnoči prej nej spau od mišlenja, ka do na drugi den djeli tej mlajši. Sprvoga je sploj lagvo šlau. Mlajši so rasli, oblejko pa črejvle so nücali, gda je zima prišla. On se je vsigdar na Božo Mater naslonou pa pomauč daubo. Gnauk je v Australijo ojdo, ka so ga pozvali. Tam se je z ednim starim človekom spozno. Je že preveč stari bijo, 96 lejt je emo, dapa preveč bogati je tó bijo. Te človek ma je etak pravo: »Jaz nejmam držine, tau bogastvo vse nate dam spisati pa na tvoje srmačke mlajše, pa tak nika dobroga včinim v mojom žitki.« Dugo se je vlejklo, dapa na konci so rejsan vse dobili. Potistim je dau zozidati tisti velki daum, v sterom zdaj živijo z mlajši, steri nemajo stariše ali s takšnimi, steri majo srmaške stariše pa bi se ovak nej mogli včiti. Csaba Böjte vsikši den boga moli za tauga človeka, za njegvo düšno zveličanje, vej je pa že dugo lejt pokojni.

Po njegovom pričevanju so oltarsko svestvo postavili na oltar na molbo, stera je kakšno vöro držala.

Den se je končo s sveto mešo, stero je darüvo Madžarom, steri živejo v tihinski rosagaj Ferenc Cserháti. Pri meši je nej pevski zbor spejvo, liki vsi mi vernicke, steri smo prišli na tau srečanje. Vöra je bila že frtau sedem, da se je meša končala. Pred nami je bila ešče duga paut do Monoštra pa Sakalauvec.

Ema Sukič

... DO MADŽARSKE

Navracsics komisar za šolstvo, kulturo in mladino

Jean-Claude Juncker je madžarskemu evropskemu komisarju Tiborju Navracsicsu namenil resor za šolstvo, kulturo in mladino. Predhodno pričakovanje Madžarske je bilo, da bo dobil madžarski zunanji minister bolj tehten resor, recimo carinske zadeve ali mednarodni razvoj, sam kandidat je v času kandidature izjavil, da bi se z veseljem ukvarjal s širitvijo Unije. Toda kot je povedal na tiskovni konferenci, tudi naloga, povezana s šolstvom, kulturo in mladino mu ni tuja, kajti kot minister za pravosodje je sodeloval pri pripravi zakonov, ki uravnavajo omenjena področja.

Opozicija sicer meni, da je bilo pričakovati, da bo Madžarska dobila enega od manj pomembnih resorjev, kajti odnosi med Brusljem in madžarsko vlado niso najboljši. Madžarski premier Orbán je bil eden od dveh predsednikov vlad, ki ni glasoval za izvolitev Junckerja. O imenovanju Navracsicsa za komisarja ni soglasja niti med domačimi strankami, kajti socialisti so že izjavili, da bodo na okrobrskem glasovanju v Evropskem parlamentu glasovali proti.

Največ županskih kandidatov sta postavili vladni stranki

Vladni stranki (FIDESZ in Stranka krščanskih demokratov) sta postavili več kot 900 županskih kandidatov za občinske volitve, ki bodo 12. oktobra. Levičarske stranke imajo skupaj le kakih 200 kandidatov za župane. Pred njimi je tudi desničarska stranka Jobbik, ki ima 261 kandidatov. Enako velja za kandidate za občinske svetnike, vladni stranki sta postavili kakih 6 tisoč, medtem ko ima leva opozicija le kakih 3 tisoč kandidatov. Zanimivo je, da v nekaterih krajih ne bo občinskih volitev, kajti ni nobenega kandidata za župana ali ni zadostnega števila kandidatov za občinske svetnike.

Svoje liste so morale oddati do 8. septembra tudi narodnostne organizacije. Zanimivo je, da medtem ko si t. i. tradicionalne manjšine prizadevajo, da bi imele eno ali dve listi, zato postavljajo razne organizacije skupne liste, so nekatere »nove« manjšine, recimo Poljaki ali Armenci, postavile več list.

Največkrat je tak, gda dem delat interju za novine, ka sploj ne vej m ešče, kama mo ūšo, s kom mo delo pogovor. V avto sedem pa se samo pelam, bau, ka bau, nikoga samo najdem. Tak je tau bilau prejšnji keden v torek tō, gda sem se proto Gorejnjoga Senika pelo. Ešče prvin kak bi do veške table prišo, vidim, ka edna ženska na njivi krumpline kopa. Kak staplam proti njej, mi je po obrazi spoznana bila, dapa samo sledkar sem gorprišo, ka je ta prijazna ženska Valerija Mukič, po možej Bajzek z Gorejnjoga Senika. Dosta vse se od nje nej znau, leko povejm, ka sploj sem go nej pozno, dapa itak sva dobro pripovedjala.

- Valika, kama se ta njiva drži, na Gorejnji Senik ali na Dolejnji Senik?

»Ta njiva se že k Dolejnji Seniki drži, zato ka tabla je meja, tau je moža starišov njiva bila, pa oni so nam te prejkдали. Tam vrkar pod lesaum tista žuta kuča je njigva bila, müva z možaum sva pa tū nej daleč kraj ram zidala, dapa tisto se že k Gorejnji Seniki drži.«

- Kak tau, ka tašoga reda krumpline kopate, gda je meko? Nej bi bilau baukše malo počakati?

»Kak bi leko čakali, vej pa že na gnes pa dež guči. Pa zdaj je nej dobro kopati, človek tau blato tak mora bucati, dregati pa krumpline vöiskati. Krumplinge so tō nej vej ga Baug kakši, te gda so rasli pa cveli, te je süjo bilau, potistom pa telko deži prišlo, ka eške zdaj so vse v blati, tak trbej kradniti cajt.«

- Ka te delali s tejmi blatnimi krumplini?

»Tau tū vanej malo posene, pa te v zemenico znosimo doma pa tazosiplemo, dva tri dni tak njam, aj pose-nejo pa samo potistim je pokrijem. Tau zato trbej, ka je svejkla zemenica pa ovak te vse zeleni gratajo. Tej krumplinge tak gniliyo, ka vsakši den kraj trbej je brati. Tej, štere zdaj kopam, so tak bola samo za svinje, zato ka so drauvni.«

- Kelko svinj mate?

»Samo eno mam, dapa več vejn tak nemo meli. Že stari gartüjemo, več neškemo delati, pa ovak tō nej vrejdo. Vej pa ka vse gorznosimo na zemlau, za te peneze bi v bauti gotovo leko küpili. Če bi tū sausedge nej meli vse nutzagrajeno, te bi nika nej ostalo, divge svinje pa djeleni bi vse pogeli.«

- Dobra zemla je tau?

»Tau so taše, kak pravijo, krepke zemlé, iluvica je znautri, pa tau nej dobro. Ka doma mam, tista je baukša, bola taša pejsčna.«

- Kak je tau, ka ste sami na njivi, gde so drügi?

»Tau je tak gé, ka mauž mora titi k paderi po vrastvo meni, njama pa tašči. Vrastvo trbej, zato ka gda je kakšna baja, najbola pa da v glavej pa v novej, te brezi tauga več néde.«

- Kak leko kopate, če vas nogé bolijo?

»Namé nej na telko, bola moža.«

- Vi ešče odite delat?

»Nej, ge sem že edno leto v penziji, petdvajsti lejt sem v židanoj fabriki delala, pa v socialnom domi deset pa pau lejt, štirideset lejt sem dojobredila, pa te tak sem leko v penzijo odišla. Tau edno srečo sem v življenji mejla, ka zdaj je taši zakon ka po štirideset delavni lejtaj sem leko v penzijo odišla.«

- Par lejt so vam tapistili zavolo tauga, ka ste v židanoj fabriki delali?

»Pet lejt sem si vküperspravila, dapa tau se je zdaj nej vcujštelo, zato ka dvaujo ne odi. Ali v penzijo deš po s štiridesetimi lejti dela ali pa redno, pa te tebi vcuj-

Valika Mukič (Bajzek)

zračunajo tej pet lejt.«

- Mauž je že tō v penziji?

»On nej, on eške dela v Slovenskoj vesi pri Francuzi, tam gde z lesaum delajo. Prvi je pa v KTSZ-i delo, samo tam so dozjaventivali, zdaj je že več kak dvajsti lejt tomi, ka je od tistec odišo.«

- Mauž je tišlar?

»Nej, on se je za ključavničara vönavčo, samo malo je delo v tom poklici. V KTSZ-i je portaš biu, zdaj pri Francuzi nočni čuvaj, dapa zvün tauga vse mora delati.«

- Tisti, sto je nočni čuvaj, tisti vodne spati mora, vejn zato sami krumpline kopate, ka mauž spi, nej?

»Zdaj ne spi, gda domau pride od padara, te podnek pa zadvečerek malo dojleže pa telko njemi dojde, vsir tak ne more samo spati. Cejli den tak tō ne more

spati. Sto vnoči dela, tisti vodnek ne more spati tak, kak če bi nauč bila. Gda je človek mladi, te eške tak nemar kejp taodo, dapa zdaj naslednje mena že vse više bilau. Šestnajset lejt stara sem bila, gda sem v židanoj fabriki delati začnila, pa te sem že v tri patiji (v treh izmenah) delala. Te je tau tak bilau, dve leti sem se včila za tkalko, potistim sem pa že začnila delati.«

- Dosta taši slovenski reči vejte, ka jih trno doma človek ne nüca, gde ste se vi tau navčili?

»Vej pa včila sem se od školnika Čabina, gda sem v osnovno šaulo odla, malo kaj radio poslušam, novine štem, pa zato se kaj namé zgrabi, zvün tauga pa te eške zvejm, ka se v krajini kaj dogaja. Ti namé tak fejst šaunaš, ne poznaš me, ka sto sem, če ovak nej, te tak po formi?«

- Če vas tak gledam... samo nej ste Franceka Mukiča sestra?

»Vidiš, ka vejš, ge tebe poznam, pa te večkrat poslušam po Radioni Monošter, zdaj nej davnik si tau pripovejdo, kak ste pejški šli do Triglava.«

- Zdaj, ka že vej m, rejsan po formi cejlak tak vögledate kak Francek. Sprvoga sem si tak zmišlavo, zaka ste meni tak spoznani, dapa nej mi je dojkapnilo. Kelko mlajšov mate?

»Dvej deklina, edna se v Monoštri drži, druga pa v

Györi.«

- Te sta sama ostala z možaum.

»Nejsva sama, liki trgé smo, zato ka z nama je eške tašča tō. Njini mauž je mrau, sami so se bodjali, te so ižo taodali, pa sé k nam so prišli. Zdaj že deset lejt se pri nas držijo.«

- Rejsan je tak, kak pravijo, ka steri je v penziji, tisti ešče telko časa nejma kak prvin, gda je ešče v službo odo?

»Ge si zato vzemem čas, tašo nega, ka nega cajta küjati, gesti pa langat titi.«

- Kama odite langat?

»Vej pa k sestram pa k mlajšom. V Györ na leto samo gnauk dem, dapa tašoga reda na en keden pa dva kedna. V etom leti že malo žmetno bilau, zato ka mati so tū doma pa nika ne morejo, nikak doma mora biti z njimi. Samo tak leko dem, ka tašoga reda je mauž doma na dopusti.«

- Če ste doma pa čas mate, tašoga reda ka delate?

»Tašoga reda štem, gda sem v penzijo prišla, te mi je starejša hči nutplačala na Nök Lapja, zdaj je dolaparteklo edno leto, zdaj mi je pa mala nutplačala. Radio tō preveč rada poslušam, sploj pa Radio Monošter, če kauličkaj prilika geste.«

- Tū na njivi ste meli kaj drügo tū posajeno?

»Tikvi smo trikrat domau pelali, vsakšo leto dvajsti, petdvajsti kil goščic mam. Tau nam dojde za oli, malo mlajšom dam, drügo pa za nas ostane.«

- Pomalek de pau edenajset vöra, obed že sküjano mate ali eške potejm te küjali?

»Župo že mam, töltött zsemle (polnjene žemlje) pa dočas napravim, ka podnek baude.«

- Radi küjate?

»Ge preveč rada gejm, tak

ka te küjati tö moram, vidiš, kak lopau vögledam.

Leko bi pravla, ka „debela deklica je moja ljubica“.

- *Vi ste ešče daleč kraj od tauga, ka bi tašo vam leko spejvali.*

»Deset kil če bi menje bila, te bi zadovolna bila.«

- *Kak pravijo, čonto samo pes rad ma, moški nej, tak ka tau vam bole paše, kak če bi taši süji bili. Pa če bi*

samo tak malo djeli, te bi zdaj nej ladali na njivi delati.

»Nej zaman pravijo, sto je nej djedec pa pivec, tisti je nej delavec, pa tau je istina.«

- *Drügo delo, zvün krumplinov ste doma že vse tabredli ali ešče mate kaj?*

»Drva smo že nutrik zožagali, samo malo vejk nam eške fali, zato ka Pišta nam

zdaj domau pripela iz lesa. Vej že gnauk bau, samo tau

Letos so krumplinge tö nej dosti vrejdni

trbej vöskopati, te blajžene krumpline.«

- *Za pavra biti je nej leko delo.*

»Tau gvüšno, ge bi nej rada bila taša redna pavarkinja. Istino, zdaj že bola vse z mašini delajo, nej kak gnauk svejta. Če si človek tak nazajbrodi, po tej brgaj, gde je zdaj vse nutzaraškeno, ka je lüstvo trpelo. Dosta so trpeli, dapa don bole

mirno so živeli, liki gnesnaden lüstvo.«

- *Dobro se je z vami pogučavati, zato ka ste vi taši koražni.*

»Ge sem taša koražna, spoj pa te, če kama dem, pa en posanco vina spijem. Dostakrat me pitajo, če se v rodbini stoj ženi, če pridem. Kak bi pa nej prišla, pravim, dva, tri decina vina spigem, pa eške gori na stauli mo plesala. Tašoga reda, če je prilika, te mi od sestre mlajši večkrat pravijo: ‚Na botra, zdaj te pleši gor na stauli‘.«

Valika, baug plati za pogovor, nemo vas tadale gordržo, zato ka če ne zgotauwite pa dež pride, te mo dja kriv, ka sem vas gordržo. Pomalek podnek baude, pa če ešče obeda tö nede kreda, te de ešče zavolo tauga vaš mauž namé krivoga držo. Tak ka baugše baude, če rit potegnem.

»Nika se ti tau ne boj, ge tau njema nika nemo vögučala, samo te zvej, če de v novinaj ali na interneti vido.«

Karči Holec

Velki bau-bau Oskar

Pravijo ka je bau-bau tisto, ka vanej nika nega, znoutraj pa je prazen gé. Depa, geste eden najbolje istinski bau-bau. Zové se Oskar. Tou je nej tisti bau-bau, s sterin postrašüvajo mlajše: Če ne boš vrli, te bau-bau odnesé. Naš Oskar se za trno velkoga drži, depa, un je vcejlak mali bau-bau, nika nej vekši od napršnjaka.

Kokouš

Mali bau-bau Oskar si je znoutraj pa je prazen gé. Depa, geste eden najbolje istinski bau-bau. Zové se Oskar. Tou je nej tisti bau-bau, s sterin postrašüvajo mlajše: Če ne boš vrli, te bau-bau odnesé. Naš Oskar se za trno velkoga drži, depa, un je vcejlak mali bau-bau, nika nej vekši od napršnjaka.

»Ja, bole na leki je prajti, kak pa napraviti,« si povej. »Če te tomi tak gé, moram menje gučati pa več delati.«

Tak nut v toj nej najbolje maloj vesi iške, li samo iške pa tadale iške. Že skur najde. Že skur čüje, depa dun je nej na pravo mesto prišo. Zatoga volo iške tadale.

»Na, dun sam na dobro mesto prišo. Zdaj dun bau,« depa znouva je nika nej bilou.

V tom svojom deli na velki dvour pride. Nin nikoga nega. Na, nin nikšnoga človeka nega. Gestejo pa kokouši. Tam nut so svinje zaprejte, pa tam nin zar krave müčejo. Na tou bi človek brž gor prišo. Človek bi, depa mali bau-bau Oskar od toga nika ne vej. Kak aj bi vedo!

»Aj bou! Samo aj bou! Kakoli že tou je, vidim, ka ojdi. Kakoli je, živo je gé. Pa tisto, ka je živo gé, gvüšno pamet tö ma. Tak mo zdaj, prva lidgé pridejo, malo tou živo stvar postrašüvo,« kak si povej, tak začne delati. »Buuuuuuuuuuuu!«

Tista kokouš pa nika. Tadale pomalek klüvle po zemlej. Eške enoga črva začne vlejšti vö iz zemle.

»Ta je glüpa ali pa nika ne pouni. Dem k drugoj,« rejsan tak naredi. »Buuuuuuuu!«

Kokouš tadale sedi pa spi nut v maloj grabici. Mali bau-bau eške gnouk zbuuuuuuvče, depa una nika ne čüje, nika ne vidi. Našomi Oskari se tou nikak ne vidi. Kak bi se pa njemi

spolaj leko povidlo, vej pa un šké biti velki bau-bau Oskar. Tak postrašüva vsikšo kokouš na dvouri. Eške piščenci na red prido. Eden »buuuuuuuuu« je nej nika naredo. Že bi skur cejli nevolasti odišo kama inan. Že bi rejsan skur več nej biu na dvouri, če bi nej od nkec prišo gospoud kokout. Od nkec je prišo, skoučo gor na kúp gnouja pa že na ves glas spüsti tisti svoj moški kokoutov glas. Vse kokouši nagnok vcejlek ovakše gratajo. Gratajo, kak bi je stoj postrašo.

»Na, ka je pa tou gé? Vej pa, sto je tou? Sto je té, ka zvün mene postrašüva,« je Oskar nej naboukše vole. »Vej njemi ge že pokažem, sto je velki bau-bau Oskar.«

Kak povedano, tak napravleno. Oskar vcejlak skrak kokouta deje:

»Buuuuuuuuuuuu!«

Kokout tak nagnouk skoučo, skur leti po zraki. Vse kokouši začnejo kak zmejšane lejtati es pa ta. Mali bau-bau Oskar ne more vörvati. Tak leko samo vidi, kak kokout naganja kokouši, dokejš eno na zgrabi pa je že na njoj. Zdaj že vej, ka se godi, ka se je zgodilo.

»Aj eške stoj povej, aj stoj guči, ka sem ge mali gé. Vsikši vej, vsikši leko povej, kak je velki bau-bau Oskar postrašo cejli dvour. Je postrašo cejli dvour pun z nikšnimi živimi stvarami, ka so nej lidgé. Tou eden bau-bau ne more. Ja, tou leko naredi samo velki bau-bau Oskar.«

Tak si je povedo mali bau-bau Oskar. Tak si je povedo pa šau tadale iskat, kak leko eške koga ali kaj postraši. Tak je nej vido mala piščeta, stera so za eden čas poglednola vö iz djajc tiste kokouši.

Miki Roš

Poplave pri Slovenskoj vesi. Voda je visko stala v prvij izi na pravo, če pridemo iz Sakalouvec

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 11.00 PRAVA IDEJA! 11.55 PANOPTIKUM, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 VOLITVE 2014, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: EKO VAŠ, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.50 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 15.50 MALI KRALJ: GUGALNICA, RISANKA, 15.55 AKTIVATORJI: PRAVICA ZA VSE, 16.10 POPRAVNI DOM ZA STARŠE, KRATKI IGRANI FILM, 16.25 MOJA SOBA: PRED, PO, RESNIČNOSTNA ODDAJA, 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.25 SLOVENSKI MAGAZIN, 17.50 EKO UTRINKI: SONČNE ELEKTRARNE, 18.00 IZJEMNE DOGODIVŠČINE SAMA FOXA: MODRI STRUP, AVSTRALSKO-NEMŠKA MLADINSKA NANIZANKA, 18.30 INFO-DROM: ŽIVALI IN LJUDJE, 18.35 MILI IN MOLI: KLJUNČEK, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 GRAŠKA GORA POJE IN IGRA 2014, 60 LET ANSAMBLA ŠTIRJE KOVAČI, 21.30 NA LEPSJE, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 POLNOČNI KLUB, 0.15 DNEVNIK, 0.40 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.30 INFO-KANAL

PETEK, 19.09.2014. II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 8.55 INFO-DROM: POGUM ZA IZUM, 9.00 ZABAVNI KANAL, 11.25 DOBRO JUTRO, 14.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.10 OSMI DAN, 15.40 NOGOMET: VRHUNCI EVROPSKE LIGE, 16.35 MOSTOVI - HIDAK, 17.05 PRIČEVALCI: IVANKA KRŽIČ ZORKO, 18.15 KAKO JE PADALA EVROPA, DOKUMENTARNI FILM, 19.05 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 20.00 IRAN - BOMBA ZA VSAKO CENO, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 20.55 DA, GOSPOD PREMIER: ZASTRUPJENI KELJI, ANGLEŠKA NANIZANKA, 21.25 INXS: GLASBA IN PRIJATELJSTVO, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 22.15 NAHRANI ME Z BESEDAMI, SLOVENSKI FILM, 23.40 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.30 ZABAVNI KANAL

SOBOTA, 20.09.2014. I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 11.05 IZJEMNE DOGODIVŠČINE SAMA FOXA: MODRI STRUP, AVSTRALSKO-NEMŠKA MLADINSKA NANIZANKA, 11.30 TEMNA STRAN LUNE, MLADINSKI FILM, 12.15 MLADI LEONARDO: UBEŽNIKI, ANGLEŠKA NADALJEVANKA ZA MLADE, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 TEDNIK, 14.30 PRAVA IDEJA! 14.55 NA LEPSJE, 15.20 SLOVENSKI MAGAZIN, 15.50 BATANA, LJUDSKO PLOVILLO MORJA, DOKUMENTARNA ODDAJA, 16.20 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.15 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 17.35 BEGIN IN SADAT - POT K MIRU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 18.30 OZARE, 18.40 VSE O ROZI: KO SO V VRTU ŠE ŽIVELI DINOZAVRI, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.05 LEPO JE DELITI, DOBRODELNA PRIREDITEV RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE, 21.40 OSS 117 - IZGUBLJEN V RIU, FRANCOŠKI FILM, 23.20 POROČILA, VREME, ŠPORT, 23.50 URA (I), ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 0.50 OZARE, 0.55 DNEVNIK, 1.20 UTRIP, VREME, ŠPORT, 1.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFO-KANAL

SOBOTA, 20.09.2014. II. SPORED TVS

9.20 SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV, 10.40 OSMI DAN, 11.10 PODOBA PODOBE: 60 LET UMETNOSTNE GALERIJE MARIBOR, 11.45 POLNOČNI KLUB, 13.00 KOŠARKA - SVETOVNO PRVENSTVO 2014: FINALE, 14.55 FORMULA 1: VELIKA NAGRADA SINGAPURJA - KVALIFIKACIJE, 16.05 KAJAK KANU - SVETOVNO PRVENSTVO: POLFINALE: C1M, C1W, 17.55 KAJAK KANU - SVETOVNO PRVENSTVO: FINALE: C1M, C1W, K1M, 20.00 NOGOMET - PRVA LIGA: DOMŽALE : OLIMPIJA, 21.55 ARITMIJA, 22.25 ARITMIČNI KONCERT: HULAHOO, 23.30 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 0.00 NA LEPSJE, 0.25 ZABAVNI KANAL

NEDELJA, 21.09.2014. I. SPORED TVS

7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 TRALA TRALI: RITMIČNI MUZIKALČKI, RISANKA, 10.30 BACEK JON: SLADOLED, RISANKA, 10.45 SLEDI, ODDAJA TV MARIBOR, 11.20 OZARE, 11.25 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.25 GRAŠKA GORA POJE IN IGRA 2014, 60 LET ANSAMBLA ŠTIRJE KOVAČI, 15.25 LOU, AVSTRALSKI FILM, 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.20 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA - FRANE MILČINSKI JEŽEK, 18.20 100 JEŽKOVH LET - MISIJOJ DOBRE VOLJE, 18.40 MUČKA: ROŽNA VOTLINA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 VONJ DEŽJA NA BALKANU, SRBSKA NADALJEVANKA, 20.55 INTERVJU, 21.50 ČEŠARSKI TRST IN SLOVENC: MESTO PRIPADA ZALEDJU, DOKUMENTARNA SERIJA, 22.20 POROČILA, VREME, ŠPORT, 22.50 ZAKAJ REVŠČINA: ROPANJE AFRIKE, KOPRODUKCIJSKA DOKUMENTARNA SERIJA, 23.40 SLOVENSKI MAGAZIN, 0.10 DNEVNIK, 0.35 ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 1.00 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

NEDELJA, 21.09.2014. II. SPORED TVS

8.00 GLOBUS, 9.15 SLOVENSKI MAGAZIN, 9.50 TURBULENCA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 10.30 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 10.55 TANJA ČINC, SIMFONIČNI ORKESTER RTVS IN EN SHAO (CAMILLE SAINT-SAËNS: KONCERT ZA KLAVIR ŠT. 2), 11.20 SPEVOPLLES ZELENI JURIJ, MUZIKAL PO LJUDSKIH MOTIVIH: FS TINE ROŽANČ, MKZ LJUBLJANSKI MADRIGALISTI, KARIN MOŽINA IN GREGOR VOLK, 12.55 NOGOMET: VRHUNCI EVROPSKE LIGE, 13.50 FORMULA 1: VELIKA NAGRADA SINGAPURJA, 16.00 KAJAK KANU - SVETOVNO PRVENSTVO: POLFINALE: K1W, C2M, 17.55 KAJAK KANU - SVETOVNO PRVENSTVO: FINALE: K1W, C2M, 19.05 KAJAK KANU - SVETOVNO PRVENSTVO: POLFINALE: K1W, C2M, 19.45 ŽREBANJE LOTA, 20.00 EVROVIZIJSKI MLADI GLASBENIKI 2014, 21.55 CITY FOLK - OBRAZI MEST: SZEGED, 22.20 AFGANISTAN - CENA MASČEVANJA, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 23.45 ANGORAANGORA, KRATKI IGRANI FILM AGRTF, 0.05 ARITMIJA, 0.35 ARITMIČNI KONCERT: HULAHOO

PONEDELJEK, 22.09.2014. I. SPORED TVS

6.15 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 OBZORJA DUHA, 11.15 POGLED NA ... BIZANTINSKI SLOKOKOŠČENI SKRINJICI, DOKUMENTARNA ODDAJA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.35 POLNOČNI KLUB: GLAS V MENI, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.45 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: KOŠARA TULIPANOV, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.55 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.25 DUHOVNI UTRIP, 17.40 ODPRTA KNJIGA: ANDREJ E. SKUBIČ: SAMO PRIDI DOMOV, 18.00 UMETNI RAJ, 18.30 INFO-DROM: ŠPORT NA KVADRAT, 18.35

KNJIGA O DZUNGLI: CRNA SENCA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 UMETNI RAJ, 23.30 SLOVENSKA JAZZ SCENA MAREZJAZZ 2014: JAZZ PUNT BIG BAND, 0.25 DUHOVNI UTRIP, 0.40 DNEVNIK, 1.05 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.30 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFO-KANAL

PONEDELJEK, 22.09.2014. II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 9.15 ZABAVNI KANAL, 10.20 DOBRO JUTRO, 13.15 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 14.40 NA LEPSJE, 15.10 INTERVJU, 16.00 PRAVA IDEJA! 16.35 DOBER DAN, KOROŠKA, 17.10 IRAN - BOMBA ZA VSAKO CENO, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 18.05 VOLITVE 2014, 19.10 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 20.00 BERTHE MORISOT, FRANCOŠKI FILM, 21.35 SHERLOCK (III.), ANGLEŠKA MINI-SERIJA, 2013, 23.00 ODPRTA KNJIGA: ANDREJ E. SKUBIČ: SAMO PRIDI DOMOV, 23.20 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.10 ZABAVNI KANAL

TOREK, 23.09.2014. I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 DUHOVNI UTRIP, 10.55 SLEDI, ODDAJA TV MARIBOR, 11.45 CITY FOLK - OBRAZI MEST: SZEGED, 12.15 UMETNI RAJ, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 STUDIO CITY, 14.20 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAPE, 15.45 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: MOJA KRAVA TVOJA KRAVA, DOKUMENTARNA SERIJA, 15.55 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.25 POSEBNA PONUDBA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 17.55 GLOBUS, 18.30 INFO-DROM: IZPOD POKROVKE, 18.35 LUKA, REŠEVALNI ČOLN: VOTLINA, RISANKA, 18.40 PUJA PAPA: ROJSTNI DAN SLOŃČKA STANKA, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 KOMISAR REX (XII.): UMAZANE IGRE, KOPRODUKCIJSKA NANIZANKA, 20.55 MAKO, DOKUMENTARNI PORTRET, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.00 GLOBUS, 23.35 PRIČEVALCI: MARJA INZKO, 1.05 POSEBNA PONUDBA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 1.30 DNEVNIK, 2.00 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 2.20 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.45 INFO-KANAL

TOREK, 23.09.2014. II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 9.10 ZABAVNI KANAL, 10.35 DOBRO JUTRO, 12.50 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 14.35 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 15.30 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR, 16.00 MOSTOVI - HIDAK: KANAPE - KANAPE, 16.30 LEPO JE DELITI, DOBRODELNA PRIREDITEV RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE, 18.00 VOLITVE 2014, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE ASTRA, 20.00 ODKRITO, 20.55 RAZVEDRILNA ODDAJA, 21.30 KAMEN POTRPLJENJA, AFGANISTANSKI KOPRODUKCIJSKI FILM, 23.05 DEŽ, ANNE TERESA DE KEERSMAEKER, PLESNA PREDSTAVA IZ PARIŠKE OPERE, 0.30 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.20 ZABAVNI KANAL

SREDA, 24.09.2014. I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.35 POSEBNA PONUDBA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 11.00 OSMI DAN, 11.55 MAKO, DOKUMENTARNI PORTRET, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 TEDNIK, 14.20 GLOBUS, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.50 MOST V ALTUSRIEDU, DOKUMENTARNA SERIJA, 16.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.25 TURBULENCA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 17.55 TOČKA PRELOMA, 18.30 INFO-DROM: ŽIVJO, EVROPA! 2, 18.35 ŽIVALSKI ČIRA ČARA, RISANKA, 18.40 TRALA TRALI: ZASPANI KONTRABAS, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.05 FILM TEDNA: OKUS PO LJUBEZNI, INDIJSKI FILM, 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 TOČKA PRELOMA, 23.35 TURBULENCA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 0.05 DNEVNIK, 0.35 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.00 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.25 INFO-KANAL

SREDA, 24.09.2014. II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 9.05 ZABAVNI KANAL, 10.15 DOBRO JUTRO, 12.45 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 14.15 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 14.40 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 15.15 GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR, 15.40 EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR, 16.05 MOSTOVI - HIDAK, 16.35 VELIKA IMENA MALEGA EKRANA - FRANE MILČINSKI JEŽEK, 17.40 100 JEŽKOVH LET - MISIJOJ DOBRE VOLJE, 17.55 VOLITVE 2014, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 NOGOMET - PRVA LIGA: RUDAR : MARIBOR, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 LARGO WINCH 2, BELGIJSKO FRANCOŠKO-NEMŠKI FILM, 0.25 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 1.15 ZABAVNI KANAL

ČETRTEK, 25.09.2014. I. SPORED TVS

6.05 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.40 TURBULENCA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 11.10 ODPRTA KNJIGA: ANDREJ E. SKUBIČ: SAMO PRIDI DOMOV, 11.55 O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, 12.20 NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR, 13.00 PRVI DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 13.30 ODKRITO, 14.20 SLOVENC V ITALIJI, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK: TEŽIŠČE - SÜLYPONT, 15.50 VILLAGE FOLK - LJUDJE PODEŽELJA: MLEČNA DEŽELA, DOKUMENTARNA SERIJA, 16.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 17.00 POROČILA OB PETHI, VREME, ŠPORT, 17.25 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 17.55 OSMI DAN, 18.30 INFO-DROM: NAŠE ZDRAVJE, 18.35 SVET ŽIVALI: ŠTORKIJA MICA, RISANKA, 18.40 BACEK JON: SAM SVOJ MOJSTER, RISANKA, 19.00 DNEVNIK, SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 20.00 VOLITVE 2014, 21.30 PRAVA IDEJA! 22.00 ODMEVI, VREME, KULTURA, ŠPORT, 23.05 OSMI DAN, 23.35 SVETO IN SVET, 0.30 UGRIZNIMO ZNANOST, ODDAJA O ZNANOSTI, 0.55 DNEVNIK, 1.20 SLOVENSKA KRONIKA, VREME, ŠPORT, 1.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFO-KANAL

ČETRTEK, 25.09.2014. II. SPORED TVS

6.00 OTROŠKI KANAL, 7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI! 9.10 ZABAVNI KANAL, 11.00 DOBRO JUTRO, 14.10 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 15.20 POSEBNA PONUDBA, IZOBRAŽEVALNO-SVETOVNA ODDAJA, 15.45 EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR, 16.05 MOSTOVI - HIDAK: TEŽIŠČE - SÜLYPONT, 16.40 TOČKA PRELOMA, 17.10 LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR, 18.05 BEGIN IN SADAT - POT K MIRU, FRANCOŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, 19.00 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 19.50 ŽREBANJE DETELJICE, 20.00 JACKOV DNEVNIK, AMERIŠKI FILM, 2006, 21.35 MOJA DRUŽINA (XI.), ANGLEŠKA NANIZANKA, 22.10 VERA (II.): UMORI V VOJSKI, ANGLEŠKA MINI-SERIJA, 23.35 TOČKA, GLASBENA ODDAJA, 0.25 ZABAVNI KANAL

KAKO IZ KAOSA IZLUŠČITI UREJENOST?

Tokratna zbirka slik v razstavnem prostoru monoštarskega Slovenskega doma ni razumljiva za vsakogar na prvi pogled. Neka terim se zagotovo zazdi, da so to barvne črte, nanesene na platno brez vsakršnega koncepta. Če pa stopimo bliže, nam postane jasnejši tudi naslov serije »Kaos po urejenem«. Podlaga za sliko je namreč vsakokrat realistični prikaz nekega obstoječega lika.

»Pod likovno dograditvijo slike je nek realizem, ki je sicer abstrahiran. Pomeni panonsko pokrajino z drevoredi, kognji in nizkimi horizonti« - objasnjuje avtor razstave, akademski slikar Ignac Premoša in dodaja: »To je vidno, če se zazremo v sliko in jo poskušamo analizirati. Sama površinska dogradnja pa predstavlja neko kaotično stanje, ki zabriše tretjo dimenzijo in nam predstavi vse v dveh dimenzijah.«

Ignac Premoša je rojen leta 1947 nedaleč od Gornje Radgone. Likovno akademijo je končal v Ljubljani, živi in ustvarja v Gode-

marcih v občini Ljutomer. Je član vseslovenskega in pomurskega združenja likovnikov, razstavljal je v mnogih krajih Slovenije in tudi v bližnjih državah. »Z društvom sem že razstavljal v Monoštru, pa tudi v Sombotelu in Budimpešti. Za tokratno razstavo sem izbral dela, ki še niso bila nikjer predstavljena. Res so povsem na novo narejena, celo še barve so sveže na njih« - je povedal razstavljaljoči ustvarjalec.

Žive barve so pomembna značilnost slik Ignaca Premoše. »Te barve so del mojih slik že skozi desetletja. Rad gradim na toplih barvah, sem pa tukaj dodal še črno kot odsotnost svetlobe. Daje neko močnejšo risbo in je prej morda manjkala v mojih delih« - je objasnil prleški umetnik ter o simboličnem pomenu stvaritev pripomnil sledeče: »Ves urejeni svet je podvržen tudi negativnim tendencam, se pravi uničenju. Prav ta negativni svet je prikazan s temi smermi, ki vodijo zdaj sem, drugič tja, v notranjost, ven iz notranjosti. Tako na koncu nastane ta svet, ki je tu. Optično-vizualno predstavlja pravzaprav negacijo vsega urejenega.«

Ignac Premoša slika zmeraj z oljem, namesto platna pa za podlago včasih izbere karton. O sodobni umetnosti pa razmišlja takole: »Umetnost je vrhunska dejavnost, ki človeka tudi označuje. Vidim, da kaže tendenca v nek abstraktni svet, ki meni sicer ne pove dovolj. Sam vselej zahtevam na svojih slikah usaj delno prisotnost objekta. Tako sem tudi v tem ciklusu ohranil spodnje, še zaznavno, in ga prekril z abstraktno podobo.«

Tokratna razstava Slovenskega doma zahteva tudi od obiskovalcev nekoliko kreativnosti in sposobnosti za iskanje skritih pomenov. Sama umetnikova ideja pa zagotovo predstavlja nekaj novega v monoštarskem razstavnem prostoru.

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA MADŽARŠKEM

Izhaja vsak četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;

e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA KLAR
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za
javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15
1174 7068 2000 1357 0000 0000,
SWIFT koda: OTPVHUHB